

## ЗАПОЗНАВАНЕ С ОСНОВНИ ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРИ И ПРОЕКТИ ЗА ИНОВАЦИИ И ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Подходите за обмен на знания, учене и нововъведения в селското стопанство се развиват с бързи темпове. Неизменно всеки, който се занимава със земеделие, консултации, научни изследвания, обучение и образование, среща някои предизвикателства при адаптирането към този променящ се контекст.

В миналото може да е изглеждало достатъчно да се работи по определени решения в научна среда, след което те да се предават на земеделския производител. В наши дни новите и по-добри начини за споделяне на знания и опит са от решаващо значение, за да се запази конкурентоспособността на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост и жизнеспособността на селските райони през 21-ви век.

Новите подходи за обмен на знания изискват време за пълното си въвеждане. Необходими са нови умения за мъдро и ефективно използване на новите канали за комуникация. Съществуват езикови бариери и нерядко все още липсват свързващи звена между изследванията, консултациите и практиката, които блокират двустранния поток на информацията, която е необходима за насърчаване на иновативните решения за потребностите и възможностите в земеделския сектор.

Всеки, ангажиран в селскостопански системи за знания, е необходимо да се съсредоточи върху реалните проблеми, пред които са изправени земеделските производители. Така ще бъдат предоставени практически приложими решения, които земеделските производители са мотивирани да внедрят и от които ще извлекат полза.

Съществува консенсус между учените и политиците, че знанието е ключовият ресурс, необходим за подпомагането на европейското земеделие при посрещането на новите предизвикателства, като, например, международна конкуренция, безопасност на храните, въпроси, свързани със здравето или околната среда. Организациите, предоставящи земеделски консултации са обект на различни политики на ЕС, като регламентите „Система за съвети в земеделието“ (Farm Advisory System (FAS)) или „Европейското партньорство за иновации“ (European Innovation Partnerships) (EIP)). Но прецизното и актуално познаване на тези услуги липсваше: текущи трансформации на тяхното финансиране, организация, методи на предоставяне на съветите, представяне за различни групи фермери и население на селските райони.

## **СИСТЕМИ ЗА ЗНАНИЯ И ИНОВАЦИИ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО**

Понятието Системи за знания и иновации в селското стопанство (СЗИСС) се използва за описване на цялата система за обмен на знания: начините, по които хората и организациите си взаимодействат в дадена страна или регион. СЗИСС може да включва практики в земеделието, бизнеси, органи, изследвания и др. и може да варира в широки граници в зависимост от страната или сектора. При разработване на нова СЗИСС е необходимо да се вземат под внимание техническите, организационните и социалните измерения („системен подход“), тъй като това помага за попълване на празнината между науката и практиката.

Земеделски консултантски услуги представляват цял набор от организации, които позволяват на фермерите да си сътрудничат на ниво ферми, чрез създаването на консултантски взаимоотношения с консултанти, така че да бъдат създадени знания и да бъдат подобрени техните умения.

СЗИСС/АКИС може да включва земеделски научни организации и университети, съветнически служби и организации, фермери, земеделски фирми, организации на земеделски стопани, публичните органи имащи отношение към знанията и иновациите в земеделието, както и други елементи и участници и може да варира в голяма степен в зависимост от страната или сектора. Една от основните цели на СЗИСС/АКИС е да се преодолее голямата разлика между науката и практиката и науката да бъде в още по-голяма полза за земеделието, като се улесни трансфера на научни знания в практиката. В България НССЗ е един от основните участници в СЗИСС/АКИС.

### **Ключови послания относно Системите за знания и иновации в селското стопанство (СЗИСС/АКИС):**

- ✓ Знанията и иновациите играят решаваща роля за подпомагане на земеделските стопани и селските общности за посрещане предизвикателствата в настоящия момент и в бъдеще;
- ✓ Политици, фермери, научни работници, съветници, земеделски асоциации и медии трябва да обединят своите усилия в подкрепа разработване на нови знания и иновативни решения в областта на земеделието;
- ✓ Трябва да се създаде благоприятна среда в целия ЕС за по-ефективното разпространение и внедряване на иновациите, да има по-добро използване на съществуващите знания за постигане целите на ОСП и изпълнение на международните ангажименти;
- ✓ Европейското партньорство за иновации за производителност и устойчивост на селското стопанство (EIP-AGRI) е уникална политическа рамка за подкрепа на интерактивни иновативни проекти на местно и транснационално ниво;
- ✓ От съществено значение е изграждането на системи за знания и иновации в селското стопанство (СЗИСС-АКИС), с цел стимулиране разработването и развитието на иновативни проекти и разпространение, използване и възможно най-широко приложение на резултатите от тях.

### **Успешните стратегии за развитие и укрепване на СЗИСС/АКИС, включват четири основни групи действия:**

- ✓ **Увеличаване на потоците от знания и укрепване на връзките между научните изследвания и практиката.** От съществено значение за генерирането на иновации е изграждането и свободното споделяне на знания по достъпен начин за всички участници на национално и регионално ниво, като всички те трябва да бъдат ангажирани в създаването и споделянето на знания, за да може да се създаде добре структурирана и работеща иновационна система. Опитът на EIP-AGRI показва, че успехът зависи от

сътрудничеството между съветниците, системите за обучение и образование в селското стопанство, изследователите и фермерските организации (СЗИСС);

- ✓ **Укрепване на всички консултантски услуги в селското стопанство и насърчаване на взаимната им връзка в рамките на СЗИСС.** Земеделските съветници в рамките на СЗИСС са един от основните източници на информация за вземане на решения на земеделските производители. Ефективността и ефикасността на консултантските услуги могат да бъдат подобрени най-добре чрез подобряване на техните връзки в рамките на СЗИСС и чрез по-широко споделяне на знания и иновативни приложения. Съветниците трябва да имат достъп до най-новите знания, като непрекъснато надграждат своите интерактивни и дигитални умения. Ролята им е важна за разпространяване на получените знания и резултати от проекти на своите клиенти и извън тях;
- ✓ **Подобряване на тематичните и трансграничните интерактивни иновации.** От ключово значение за подпомагане свързването на участниците и улесняване трансграничните и транснационални контакти и обмен на знания са оперативните групи по Европейското партньорство за иновации (EIP);
- ✓ **Подкрепа на прехода към цифровизация в селското стопанство.** Земеделието и селските райони ще се променят значително чрез увеличаване използването на съвременните технологии, придружени от интелигентни устройства с автономно поведение и свързаност. Много фермери може да не са в състояние да бъдат в крак с новите технологии, следователно наличието на безпристрастни консултантски услуги с достатъчно цифрови познания и достъп до данните е много важно, с цел свеждане до минимум на цифровото разделение и по-добро използване на цифровите технологии. Бъдещата роля на консултантските услуги в селското стопанство следва да включва улесняване на иновативните проекти в областта на цифровите технологии, както и подкрепа на фермерите да се ориентират в дигиталния свят

Благодарение на „интерактивния модел за иновации“ на ЕПИ-АГРИ, знанията вече се създават съвместно от земеделски производители, учени, консултанти, предприятия, НПО и др.

Подходът, прилаган с различните инструменти на EIP-AGRI, включващи както различни програми (като „Хоризонт 2020“ на транснационално ниво, така и Общата селскостопанска политика (ОСП) на национално и регионално равнище), постепенно изгражда всеобхватна база от знания, способна да отговори на практическите предизвикателства пред селското стопанство и храните/нехранителни сектори. Поради това, един от акцентите е върху подобряване на информационните потоци в рамките на СЗИСС.

Новата Обща селскостопанска политика на Европейския съюз за 2021 – 2027 г. Ще предостави благоприятна рамка за прехода към устойчиви и адаптивни към климатичните промени земеделски вериги и системи, ще помогне за осигуряване на дългосрочни доставки на полезни храни и биомаса за постигане на целите за устойчиво развитие до 2030 г.

При добре функциониращите СЗИСС в държавите-членки знанията и иновациите ще играят централна роля в тази еволюция, което включва и справяне с цифровото разделение в селското стопанство и свързаните с него сектори. ЕС има интерес да гарантира наличието на добре СЗИСС обхващащи изцяло територията на Съюза. За да се избегне дублиране на усилията, да се спестят разходи, да се увеличи въздействието на финансирането от ЕС както на национално, така и на регионално ниво и за да се ускорят иновациите е от съществено значение да се изградят по-добри СЗИСС. Всички държави-членки могат да подобрят някои аспекти на своите настоящи СЗИСС като се учат една от друга.

**Повече за изграждане на системи за знания и иновации за насърчаване на съвети, знания и иновации в селското стопанство и селските райони, може да научите**

от [https://ec.europa.eu/info/files/building-stronger-agricultural-knowledge-and-innovation-systems\\_en](https://ec.europa.eu/info/files/building-stronger-agricultural-knowledge-and-innovation-systems_en)

## **СЪВЕТИ КЪМ КЛЮЧОВИТЕ ФИГУРИ В ПРОЦЕСА НА ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ИНОВАЦИИ**

### **1. Съвети за изследователи и ръководители на изследвания:**

- Насърчавайте взаимодействието между изследванията и практиката;
- Направете така, че изследванията да отговарят повече на потребностите и ситуацията на земеделските производители;
- Възнаграждавайте изследователите за повишената им ангажираност със земеделските производители.

### **2. Съвети за консултанти:**

- Адаптирайте своите съвети към променящите се потребности на земеделските производители;
- Подобрете връзките с изследванията Действайте независимо и бъдете благонадеждни.

### **3. Съвети за обучители:**

- Уверете се, че възможностите за учене през целия живот са по-известни и по-достъпни за всички земеделски производители;
- Насърчавайте повече учене между партньори и неформален обмен на знания между земеделските производители;
- Насърчете повече иновации в образованието и обучението в областта на селското стопанство.

### **4. Съвети за предприятия:**

- Подобрете информираността и създайте партньорства между земеделските производители и бизнеса/ промишлеността, които са от взаимна полза.

### **5. Съвети за мрежи и медии:**

- Използвайте по-добре мрежите за неформален обмен на знания;
- Подобрете обхващането на проблемите в селскостопанския сектор от средствата за масова информация и насочете вниманието към иновациите в земеделието.;
- Осигурете по-качествена информация относно земеделските въпроси в медиите, посветени на селското стопанство.

### **6. Съвети за държавни органи:**

- Създайте необходимата нематериална и материална инфраструктура за насърчаване на обмена на знания между изследователи, консултанти и практикуващи;
- Инвестирайте в независими консултантски услуги, които насърчават доверието.

През 21-ви век моделът на „линеен трансфер на знания“, при който изследователи, обучители и технически експерти разработват решения на проблеми в селското стопанство, след което ги предават на земеделските производители, става все по-малко отговарящ на настоящата действителност.

Нараства значението на ученето чрез партньорство между земеделските производители и консултантите започват да работят чрез интерактивни методологии, които осигуряват по-добра подкрепа на иновациите и промените.

Новите форми на медии и информационни технологии също предоставят вълнуващи нови възможности за съвместно създаване на знания и споделяне на необходимите компетентности за справяне със сложните предизвикателства, пред които сме изправени в момента.

Системите за знания се нуждаят от актуализация: „СЗИСС 2.0“. Новите подходи за обмен на знания изискват време за пълното си въвеждане. Необходими са нови умения за мъдро и ефективно използване на новите канали за комуникация.

Съществуват езикови бариери и нерядко все още липсват свързващи звена между изследванията, консултациите и практиката, които блокират двустранния поток на информацията, която е необходима за насърчаване на иновативните решения за потребностите и възможностите в земеделския сектор.

Всеки, ангажиран в селскостопански системи за знания, е необходимо да се съсредоточи върху реалните проблеми, пред които са изправени земеделските производители. Така ще бъдат предоставени практически приложими решения, които земеделските производители са мотивирани да внедрят и от които ще извлекат полза.

Използвайте по-добре мрежите за неформален обмен на знания.

Подобреете обхващането на проблемите в селскостопанския сектор от средствата за масова информация и насочете вниманието към иновациите в земеделието. Осигурете по-качествена информация относно земеделските въпроси в медиите, посветени на селското стопанство.

## **СЪЗДАВАНЕ НА ЗНАНИЯ И ИНОВАЦИИ ЧРЕЗ ИНТЕРАКТИВНИ ПРОЕКТИ EIP-AGRI**

**EIP-AGRI – Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост** работи за насърчаване на конкурентно и устойчиво земеделие и горско стопанство и допринася за осигуряване на стабилно снабдяване с храни, фуражи и биоматериали, развивайки своята мисия в хармония с основните природни ресурси, от които зависи земеделието. EIP-AGRI е част от стратегията за растеж на ЕС за това десетилетие.

Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост (EIP-AGRI) стартира през 2012 г., за да допринесе за стратегията на Европейския съюз „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Тази стратегия определя засилването на научните изследвания и иновациите като една от петте основни цели и подкрепя нов интерактивен подход към иновациите: Европейски партньорства за иновации.

През периода 2014-2020 г. Европейската комисия въведе нови инструменти за стимулиране на иновациите и развитието на знания, които са полезни за практиката. EIP-AGRI е основна инициатива за политики и мрежи, предназначена да ускори местните иновациите чрез интерактивен иновационен модел, който се основава на **сътрудничество между различни участници**, напр. Земеделски производители, лесовъди, съветници и предприемачи потребители, изследователи и др. Като **идентифициране на нуждите на крайните потребители**.

Изграждането на мостове между научните изследвания, фермери, горски стопани, предприятия, заети в хранително-вкусовата промишленост, неправителствени организации и консултанти неминуемо ще доведе до възникването на иновации. Иновациите са движеща сила за развитието

на селските райони в Европа и в тази връзка всички страни членки се съгласяват, че EIP-AGRI като инструмент за внедряване на иновациите е от особено важно значение за развитието на селскостопанския отрасъл.

Моделът използва най-добре допълващите видове знания с оглед на създаването и разпространението на решения, готови за прилагане на практика.

Нови начини на работа тук могат да бъдат включени нови подходи и идеи за развитието на селските райони, използване на нови техники, насочване към алтернативни пазари, обединяване на различни сектори и заинтересовани лица чрез нови методи за изграждане на мрежи от контакти, подкрепа на нови приоритетни групи или намиране на нови решения на социални, икономически и екологични предизвикателства.

Разработване на нови продукти и услуги те често са резултат от изпробването на иновативни начини на работа и могат да бъдат създадени чрез прилагането на нови или новаторски техники, партньорства, технологии, процеси, изследвания и идеи.

Адаптиране на утвърдени подходи към нови обстоятелства това също се признава като ефективно средство за постигане на значително иновационно развитие в селските райони.

Трансферът на знания между регионите и държавите-членки често улеснява извършването на тези видове новаторски действия. В науката са възприети две концепции за термина „Иновация“.

Едната концепция определя „еднопосочната иновация“, която включва научно-изследователски подход с нови идеи произтичащи от изследвания, приведени в практиката чрез еднопосочен трансфер на знания.

Другият тип иновация е така наречената интерактивна „системна“ иновация, чиито градивни елементи идват както от науката, но така също и от практиката и от междинни звена в това число: земеделски стопани, консултанти, НПО, научни работници и др. като участници в един процес отдолу-нагоре.

Интерактивната иновация включва съществуващи знания, които не винаги са научни. Интерактивният модел разчита главно на сътрудничество, обмена на знания и посреднически консултантски методи и създаването на идеи чрез взаимодействие между участниците. EIP-AGRI, като инструмент цели главно да насърчи подпомагането чрез интерактивен метод.

EIP-AGRI се възползва от уникален набор от инструменти, финансирани по две европейски политики, работещи в тясно взаимодействие: „Хоризонт 2020“ и стълбът за развитие на селските райони на ОСП. Оперативните групи (местни интерактивни иновативни проекти) са крайъгълен камък на EIP-AGRI в рамките на ОСП. Те разработват иновации от групи от съответните участници по начин отдолу нагоре. Тези групи притежават голям потенциал за създаване на иновативни решения, които ще направят земеделието по-интелигентно, по-ефективно и по-устойчиво.

В настоящия момент в рамките на програмите за развитие на селските райони работят над 1000 оперативни групи. Докато оперативните групи работят на регионално и национално равнище, то около 180 европейски и международни научно-иновационни проекти с много участници, финансирани по програма „Хоризонт 2020“ включват теми с подобна тематика – селското стопанство и селски райони. Крайъгълен камък на двата типа проекти е интерактивният иновативен подход, при който участниците с различни знания работят заедно от концепцията на проекта до прилагането и разпространението на резултатите. Очаква се създаването на иновации да идва от науката, както и от практиката и посредниците. Крайните потребители и практиците трябва да бъдат включени не като „обект на проучване“, а с оглед на използването на техните

предприемачески умения за разработване на решения и създаване на „съсобственост“ на резултатите. Всичко това ускорява приемането и разпространението на нови подходи.

EIP-AGRI създава серия от видеоклипове, които са достъпни на канала на EIP-AGRI в YouTube – там са споделени и видеоклипове от цялата EIP-AGRI мрежа.

В цяла Европа вече се използват нови инструменти и подходи за подобряване на обмена на знания, ученето и интерактивните иновации в областта на селското стопанство, горското стопанство и развитието на селските райони. Селскостопанската общност става все по-креативна и изобретателна. Споделят се ценни успешни истории чрез различни канали: от социални мрежи до мрежи създадени за и от земеделските производители. Подходи, като сравнение на резултатите на земеделските стопанства, помагат на земеделските производители да адаптират и подобрят управлението на стопанствата си. На следващите страници са дадени няколко примера за вдъхновение.

## **НЯКОИ ЕВРОПЕЙСКИ ПРИМЕРИ В ОБЛАСТТА НА ЗНАНИЯТА И ИНОВАЦИИТЕ:**

### **Teagasc: Предоставяне на интегриран пакет от знания, информация, съвети и обучение – Ирландия**

*„Развитието в селското стопанство се промени от съвети към земеделските производители към оказване на помощ, за да се учат от други земеделски производители“ - Том Кели, директор „Трансфер на знания“,*

Teagasc и председател на EUFRAS Teagasc – Органът по земеделието и храните на Ирландия – е убеден, че мрежите за знания трябва да бъдат интегрирани в СЗИСС на Ирландия. Техният цялостен подход, който комбинира съветите с изследванията и образованието, като същевременно включва други заинтересовани страни и организации, е от ключово значение. Те ръководят програми за знания, които отговарят на потребностите на земеделските производители и обучават и подкрепят други източници на информация в областта на селското стопанство.

Програма ConnectEd на Teagasc предоставя достъп до публикации, обучение и инструменти за подкрепа за професионалисти, с опции за членство на големи и малки предприятия в мрежи в областта на земеделието и храните. Те възлагат услуги на подизпълнители и си партнират с други организации, предоставящи знания, за да разширят своята мрежа и за да споделят ноу-хау.

Мрежата на Teagasc включва различни хора, като партньори в сектора, консултанти в областта на земеделието, търговски съветници, медии в областта на селското стопанство и организации на земеделски производители.

Teagasc поддържа инструменти за съпоставяне между земеделските производители и групи за дискусия, като така помага за следене и стимулиране на промени и съответно насърчава земеделските производители да внедряват нови технологии.

**Повече информация: [www.teagasc.ie](http://www.teagasc.ie)**

### **Земните червеи срещу машините – Франция**

Жан Хамо – земеделски стопанин от Франция, има проблеми, свързани с ерозия и нарушаване на добрата почвена структура в стопанството си, причинени от ползването



на машини. През 1996 г. той среща свой колега – земеделския производител Фредерик Томас, който използва консервационни техники в селското стопанство: набор от практики за управление на почвите, които свеждат до минимум нарушаването на почвената структура, нейния състав и естествено биоразнообразие. Вдъхновен от Томас, Хамо се консултира с селскостопански списания и уеб-базирани източници, за да научи повече за консервационното земеделие. Хамо: „След като изпробвах няколко метода за управление на почвите, узрях за този начин на работа. И така спрях да ора нивите си всяка година и преминах на консервационно земеделие. Сега предпочитам да използвам култури и остатъчни материали от тях, за да защита почвата, а земните червеи да осъществяват естествена оран на почвата вместо машините.“ Почвената структура на неговите ниви от 200 хектара вече е подобрена от корените на растенията, земните червеи и почвената покривка. Така той пести от механична оран и забелязва, че този подход е от полза и за животинския свят в неговото земеделско стопанство.

**Повече информация: презентация на семинара на ЕПИ-АГРИ „Системи за знания“**

### **Онлайн видеоклипове в MyKuhTube свързват потребители и земеделски производители – Германия**

20 мандри в Германия използват онлайн видеоклипове от 2013 г., за да споделят и комуникират реалността в ежедневието си в земеделските стопанства. Всяка седмица се публикуват два видеоклипа на [www.mykuhtube.de](http://www.mykuhtube.de) („kuh“ означава „крава“ на немски език). Тази инициатива се ръководи от Сдружение на млекопроизводителите на Долна Саксония (Lower Saxony Association of Milk Producers). MyKuhTube е истинска „общност на кравите“ с почти 3000 абонати в канала в YouTube.

Чрез видеоклиповете можете да придружите земеделските производители при ежедневната им работа. Научавате нови технологии, изпробвани и тествани техники и решения на често срещани проблеми. Освен това срещате и техните семейства, опознавате кравите им и виждате какво е човек да притежава мандра в региона.

Амос Венема, един от млекопроизводителите/участниците във видеоклиповете, казва: „Вярвам, че ние, млекопроизводителите, като модерни бизнесмени/бизнесдами, трябва да покажем как живеем с нашите крави, за тях и благодарение на тях, за да получи потребителят по-добра представа за нас. Важно е градските хора да научат повече за селската култура и устойчивите мандри.“

Амос казва, че откакто е започнал да публикува видеоклипове в My KuhTube наблюдава положителен ефект при себе си, включително увеличаване на броя на хората, посещаващи дните на отворени врати в стопанството му, а фермата му е представяна над 500 пъти в печатните медии, в 20 телевизионни репортажа и 30 радиорепортажа, а един от видеоклиповете му е достигнал 150 000 посещения в YouTube.

**Повече информация: <https://www.youtube.com/user/mykuhtube>**

### **Експериментална ферма в дервал във Франция**



### **Как да се намалят въглеродните емисии без да спада печалбата**

В последните години настъпват сериозни промени и в двата края на енергийната система – производство и консумация. И това е само началото. Основните двигатели за промяната са целите на Европа и света за декарбонизация и 100% енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) в борбата с климатичните промени.

Намаляването на въглеродните емисии и ангажирането на селското стопанство с висока продуктивност и минимален ефект върху околната среда е трудна задача.

Във Франция има осъзната политика на държавата, но и на фермерите да се фокусират върху това.

На територията на Франция работят 8 експериментални животновъдни ферми, 4 от които са млечни, а останалите - с месно направление.

Една от тях - Експерименталната ферма в Дервал. Целта на функционирането на тази ферма е да се работи по намаляването на въглеродните емисии и трансформацията на енергия.

Фермата в Дервал разполага 85 млечни крави, 106 ха земя, включваща 56 ха временно затревени площи, 26 пасища, 36 ха с фуражна царевица и още 14 ха с друго зърно за храна на животните. Изхранването на говедата - които са от породата Prim` Holstein, е 100% автономно, разказва Тома Хюно, мениджър на фермата.

Кравите са на паша 125 дни в годината.

По думите му продукцията на суровото мляко за година е средно 712 700 л, като от една крава се добира 8 430 л мляко годишно, като доенето става с робот.

Често пашата се спира, когато фермерът се сдобие с доилен робот. Експерименталната ферма в Дервал показва, че е напълно възможно двете да се съчетаят.

“Движението на кравите се следи внимателно. Разстоянието до полето, на което пасат и броят на животните, които трябва да бъдат издоени са двата най-важни момента, от които зависи успехът на работата ни. Ако климатът позволява, кравите се хранят само на паша”, обясни Хюно.

Много е важно да се направи диагностика на консумацията на енергия на фермата и да се търсят начини тя да се намали. Това е станало с доилния робот. За да се намали работата с машини, се използват минимум обработки на почвата.

“Идеята ни е да имаме висока продуктивност и минимален ефект върху околната среда”.

Заедно с това фермата произвежда биогаз. 50% от суровините (около 10 000 тона) във ферментатора, са от шест ферми. Така се работи в посока на кръгова икономика, намаляване на въглеродните емисии и въпреки това висока продуктивност, казва Хюно. Не на последно място - фермата се стреми да изкарва и пари. Млякото от кравите се продава, а също и биогазът, който остава в излишък. “Така фермата успява да се издържа сама”, добави Хюно.

Подобно на всеки предприемач, повечето земеделски производители са свикнали сами да решават собствените си проблеми. Земеделските производители притежават естествена склонност да експериментират. Те са напълно наясно с конкретната ситуация в своето стопанство и постоянно адаптират земеделските си системи, за да подобрят производителността

и рентабилността. Когато обаче земеделските производители изпробват или изпитват нещо, често го правят самостоятелно, защото изследванията в областта на селското стопанство не се концентрират достатъчно върху конкретните потребности на стопанствата. Обменът на информация с друг земеделски производител обаче може да доведе до пробиви в справянето с предизвикателствата.

Журналистиката в областта на селското стопанство се променя и се използват нови, алтернативни медии за комуникиране на информация за и относно земеделските производители. По-конкретно се наблюдава голямо увеличение в ползването на онлайн видеоклипове, които се оказват много полезни да попълване на съществуващите информационни празноти между научните изследвания и практиката и между земеделските производители и потребителите. Земеделските производители също могат да поемат инициативата и да стартират иновативен подход за достигане до хората.

## **ИНОВАТИВНА ПЛАТФОРМА ЗА ОБМЕН НА ЗНАНИЯ В СФЕРАТА НА БИОЛОГИЧНОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

Разработена е иновативна платформа за обмен на знания в сферата на биологичното земеделие в Европейския съюз (ЕС), която е резултат от проект получил финансиране от програмата за изследвания и иновации на ЕС „Хоризонт 2020“. Платформата представлява уникален ресурс с инструменти за фермерите от Европа. Достъп и подробна информация за платформата, може да видите [на https://organic-farmknowledge.org/](https://organic-farmknowledge.org/).

Платформата за обмен на знания за ферми, развиващи биологично земеделие, има за цел да повиши качеството и производителността на биологичното земеделие в Европа, като осъществява връзка между земеделските производители, съветниците в земеделието и учените. По този начин ще бъде запълнена съществуващата в момента празнина между научните изследвания и практиката. Платформата предоставя възможност за обмен на знания, умения и техники в областта на земеделието чрез достъп до значителен брой полезни за фермерите инструменти.

Платформата съдържа богат набор с инструменти – полезни за фермери, отглеждащи култури и животни по биологичен начин, и съветници в тази област, вкл. и ръководства, информационни листовки, видео материали, онлайн инструменти за изчисляване и др. За всеки инструмент е предоставена основна информация (резюме) на различни езици, вкл. на български. Освен това, потребителите могат да предлагат нови инструменти, разработени от тях.

В настоящия момент основните теми, включени в платформата са свързани със знанията за биологичното земеделие и обхващат най-вече теми в областта на растениевъдството, животновъдството и семепроизводството и развъждането. Предвижда се да бъдат включени теми, свързани с производството на плодове и суровини, използвани в биологичното земеделие.

Връзката между земеделските производители, обществото и природния свят се променя поради намаляващите ресурси, нарастващото население и натиска върху околната среда, променящите се очаквания на обществото, новите технологии и нарастващото въздействие на изменението на климата. Бъдещето на селското стопанство и организацията на хранителната верига от производителя до потребителя ще бъде много поразлично. Нещо повече, селскостопанските въпроси, които не са свързани с храните, стават все по-важни. Именно поради тези причини земеделските производители и лесовъдите се нуждаят от нови знания, нови умения и иновативни идеи за разработване и управление на по-интелигентни и поустойчиви производствени системи.

## **РАЗВИТИЕТО НА СЗИСС В БЪЛГАРИЯ**

Развитието на СЗИСС в България трябва да бъде насочено по-конкретно към разпространение на знанията и иновациите; създаването на благоприятна среда за по-ефективното разпространение и внедряване на иновациите и за по-доброто използване на съществуващите знания за постигане целите на Общата селскостопанска политика; тясно сътрудничество с Европейското партньорство за иновации за селскостопанска продуктивност и устойчивост (ЕПИ-АГРИ) за подкрепа на интерактивни иновативни проекти на местно и транснационално ниво.

Основните участници в Системата за знания и иновации в селското стопанство ще бъдат Министерството на земеделието, Областни дирекции „Земеделие“ и териториалните им звена, Селскостопанска академия, Национална служба за съвети в земеделието, висши учебни заведения, професионални гимназии в областта на селското и горско стопанство, юридически лица с нестопанска цел в областта на селското стопанство и горското стопанство и дигиталните технологии, центрове за професионално обучение, медии и др.

Ще бъде създадено Звено за управление на ОСП мрежа, което ще осъществява функции по създаване и заздравяване на връзките между земеделските стопани, браншовите асоциации, администрацията, НССЗ, ВУЗ, професионални гимназии, обучаващи организации, изследователи и други участници в иновациите в областта на земеделието и развитието на селските райони на национално ниво.

Координационното звено за СЗИСС ще организира ежегодни информационно-обучителни събития за всички съветници в различни области на земеделието.

От страна на координационното звено за управление ще бъдат организирани и обучения за нови подходи и умения за предоставяне на съвети. Всички съветници и съветнически организации, получаващи финансова подкрепа по СПЗРЗСР 2023-2027 г., ще бъдат задължени да участват в обучения за подобряване на техните компетенции и знания.

Регулярните тематични информационни събития, организирани от Национална мрежа за ОСП, в рамките на които ще бъдат привлечени ключови участници в СЗИСС и заинтересовани земеделски стопани със зараждащи се иновативни идеи, също ще бъдат добра предпоставка за улесняване на разработването на иновации.

По този начин, прилагайки териториален и тематичен подход за разпространение на знания и информация, ще се постигне увереност, че възможностите, които предоставя Стратегическия план, ще достигне до възможно най-широк кръг от заинтересовани страни, за да се отключи в максимална степен потенциала за внедряване на иновации в практиката и да се отсеят идеите, които имат най-голям потенциал за успех.

#### ***Източници на информация:***

<https://www.naas.government.bg/bg/3917>

[https://ruralnet.bg/wp-content/uploads/2020/12/eip-agri\\_brochure\\_knowledge\\_systems\\_2018\\_bg\\_web-1.pdf](https://ruralnet.bg/wp-content/uploads/2020/12/eip-agri_brochure_knowledge_systems_2018_bg_web-1.pdf)

<https://agri.bg>

<https://ruralnet.bg/akis->

<https://ruralnet.bg/akis-%D0%B8%D0%B7%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0->

<https://ruralnet.bg/akis-%D0%B5%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8->

[%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%86%D0%B8-%D0%BE%D1%82-%D0%B7%D0%BD/](https://agro.bg/novini/osp---nauchi-poveche/v-novata-osp-aktsent-na-znaniyata-i-inovatsiite/)

<https://agro.bg/novini/osp---nauchi-poveche/v-novata-osp-aktsent-na-znaniyata-i-inovatsiite/>

*Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-А Гърция-България 2014–2020.*

*Съдържанието на **този материал** е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.*

*Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-А Гърция-България 2014–2020.*

*Съдържанието на този материал е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.*